

SERVICEDOCUMENTEN

CREATIEF VAKMAN

INHOUD

Inhoud	2
Inleiding	3
Betrokkenen	4
Keramiek.....	4
Textiel	4
Leer.....	4
Hout	4
Glas.....	5
Servicedocument keramiek.....	6
Context	6
Onderwijs.....	6
Examinering	6
Vakkennis en vaardigheden	6
Servicedocument leer.....	8
Context	8
Onderwijs.....	8
Examinering	8
Vakkennis en vaardigheden	8
Servicedocument textiel	10
Context	10
Onderwijs.....	10
Examinering	10
Vakkennis en vaardigheden	10
Servicedocument hout.....	12
Context	12
Onderwijs.....	12
Examinering	12
Vakkennis en vaardigheden	12
Servicedocument glas	14
Context	14
Onderwijs.....	14
Examinering	14
Vakkennis en vaardigheden	14

INLEIDING

Bij de tot stand koming van de servicedocumenten voor het kwalificatiedossier creatief vakmanschap 2017 hebben betrokkenen vanuit de aanbiedende scholen en betrokkenen vanuit de betreffende branches nauw samengewerkt. Met een open blik en vanuit het belang van student en branche is gekeken welke kennis en vaardigheden er nog branche specifiek aan het kwalificatiedossier moesten worden toegevoegd. Hierbij is soms onderscheid gemaakt tussen onderwijs en examinering. Indien dat zo is dan is dat in deze servicedocumenten terug te vinden.

BETROKKENEN

KERAMIEK

Onderstaande betrokkenen hebben op 13 januari 2017 en op 7 juli 2017 met elkaar over het servicedocument "keramiek" gesproken. Daarna heeft verdere afstemming plaats gevonden per mail.

Sebastiënne van Oorschot Projectleider consortium creatief vakman SintLucas/voorzitter
Jeroen van Zuijlen SBB
Arnold van Duin SBB
Simone van Bakel, keramist en docent keramiek SintLucas
Marion Köhler, bestuurslid Nederlandse vakgroep keramisten (NVK)
Guusje Beeftink, lid Nederlandse vakgroep keramisten (NVK)
Richard Kanters, adviseur Nederlandse vakgroep keramisten (NVK)

TEXTIEL

Onderstaande betrokkenen hebben op 17 februari 2017 met elkaar over het servicedocument "textiel" gesproken. Daarna heeft verdere afstemming plaats gevonden per mail.

Sebastiënne van Oorschot Projectleider consortium creatief vakman SintLucas/voorzitter
Jeroen van Zuijlen SBB
Marco Cornelisse Projectleider consortium creatief vakman HMC
Sietje Dekker- Bijhouwer Ondernemer/ Hoedenmaker/ lid Nederlandse Hoeden Vereniging (NHV)
Dirk-Jan Kortschot Ondernemer/Hoedenmaker/ docent hoeden SintLucas
Marga van der Bos Docent hoeden en textiel HMC
Tanja Vondeling Ondernemer/ Docent Textiel SintLucas
Hebe Verstappen Nederlands textiel museum Tilburg (via raadpleging achteraf)

LEER

Onderstaande betrokkenen hebben op 6 maart 2017 met elkaar over het servicedocument "leer" gesproken. Daarna heeft verdere afstemming plaats gevonden per mail.

Sebastiënne van Oorschot Projectleider consortium creatief vakman SintLucas/voorzitter
Jeroen van Zuijlen SBB
Nina Janssen Docent leer SintLucas
Alexander van Abswoude Schoenmaker/Branchevereniging Mode Ambachten
Ron Schiedon Orthopedisch schoenmaker, lid NVOS/Orthobanda
Jarrah Stoop Docent leer HMC

HOUT

Onderstaande betrokkenen hebben op 9 maart 2017 met elkaar over het servicedocument "hout" gesproken. Daarna heeft verdere afstemming plaats gevonden per mail.

Marco Cornelisse Projectleider consortium creatief vakman HMC/voorzitter
Arnold Duin SBB
Rutger Graas ondernemer/ontwerper
Judith Hebly HMC
Chris Slutter ondernemer/ontwerper
Sjoerd Vroonland ondernemer/ontwerper

GLAS

Onderstaande betrokkenen hebben op 8 september 2017 met elkaar over het servicedocument "glas" gesproken. Daarna heeft verdere afstemming plaats gevonden per mail. Per 6 maart 2019 zijn een aantal kleine wijzigingen doorgevoerd in overleg met onderstaande betrokkenen in verband met de examineerbaarheid en de benodigde tijd hiervoor.

Sebastiënne van Oorschot Projectleider consortium creatief vakman SintLucas/voorzitter
Mieke Hovens Docent glas SintLucas
Ron Smit Belmondo glaskunstcentrum
Anja van Aalen Glasatelier-Anja

SERVICEDOCUMENT KERAMIEK

CONTEXT

De creatief vakman met focus op het materiaal keramiek werkt voornamelijk met keramiek. Hij kan zowel in een eigen atelier werken of in dienst zijn van een klein of groter bedrijf. De producten die de creatief vakman maakt kunnen zowel uniek zijn als in kleine oplagen vervaardigd en/of gereproduceerd worden. Het kan gaan om zowel toegepaste als vrije vormgeving.

ONDERWIJS

In het onderwijs worden de verschillende technieken die beschreven zijn in dit servicedocument aangeboden zodat de student hiermee kennis maakt en een goede keuze kan maken voor zijn vervolg. Als de student zich verder wil verdiepen kan hij dit doen middels de keuzedelen.

EXAMINERING

De specifieke kennis en vaardigheden die de student moet beheersen voor het examen zijn in dit document aangeduid met een sterretje. Bij een aantal technieken mag de student kiezen welke hij toe wil passen in zijn examenproduct(en). Deze worden dan gekenmerkt door de zinsnede ...technieken zoals:

VAKKENNIS EN VAARDIGHEDEN

Vakkennis en vaardigheden in dossier	Aanvullend hierop/ verbijzondering voor keramiek
Heeft kennis van mechanica relevant voor het creatief ambachtelijke product	
Heeft kennis van relevante milieu-/arbowetgeving	
Heeft brede kennis van branchespecifieke (machinale) productieprocessen	<ul style="list-style-type: none">• Kennis van soorten mallen (gietmal, drukmal, kalibreermal)• Kennis van modellen en mallen maken
Heeft brede kennis van branchespecifieke of materiaalspecifieke kwaliteitseisen van de materialen waarmee hij werkt	
Heeft brede kennis van eigenschappen, vormingsmogelijkheden en toepassingen van één of meerdere materialen zoals glas, keramiek, leer, textiel en/of hout	<ul style="list-style-type: none">• Kennis van eigenschappen van verschillende soorten grondstoffen en hulpstoffen (scheikunde)• Kennis van eigenschappen van verschillende soorten klei• Kennis van eigenschappen van verschillende soorten gips• Kennis van eigenschappen en samenstellen van glazuren
Heeft brede kennis van maatneem- en/of maatvoeringstechnieken	<ul style="list-style-type: none">• Kennis van krimp• Kennis van toleranties

<p>Heeft brede kennis van mogelijkheden en beperkingen van branchespecifieke technieken, gereedschappen en machines</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van steun- en droogtechnieken • Kennis van decoratiemogelijkheden (samenstelling, effecten, moment van aanbrenge, bijv glazuren, engobes, pigmenten, transfers en lusters) • Kennis van stookcurves en -temperaturen* • Kennis van platenwals, stengenpers, draaischijf, spuitkabine • Kennis van verschillende oventypes (bijv elektrisch, gas, raku, zoutoven, houtoven)
<p>Kan bewerkingstechnieken toepassen voor specifieke materialen en/of producten van zijn keuze, zoals technieken voor glas, keramiek, hout, leer en/of textiel,</p>	<p>Kan grondstoffen voorbereiden*:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mixen van gietklei • Mixen van gips • Walken <p>Heeft basisvaardigheid in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Draaien en afdraaien van klei • Draaien van gips • Mallen maken <p>Kan de volgende bewerkingstechnieken toepassen zoals:*</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handvormen bijvoorbeeld opbouwen uit klei rolletjes en plaatwerk • Samenvoegen van kleionderdelen <p>Kan decoratietechnieken toepassen zoals*:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sgraffito technieken • Insnijden en inleggen • Perforeren en uitsnijden • Polijsten • Reliëf aanbrenge • Stempeltechnieken • Glazuren aanbrenge (vb dompelen, spuiten, kwasten) • Slibdecoratietechnieken • Oxides/pigmenten opbrengen
<p>Kan patroon- of ontwerptekeningen maken (papier en computer) en de hiervoor benodigde wiskunde toepassen</p>	
<p>Kan technisch tekenen (schetsen, presentatietekeningen, constructietekeningen)</p>	
<p>Overig</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kan de gebruikte materialen, technieken en/of samenstellingen verantwoorden* • Kan het product presenteren en zo goed mogelijk uit laten komen zodanig dat dit representatief is voor mogelijke klanten, passend bij de opdracht.

SERVICEDOCUMENT LEER

CONTEXT

De creatief vakman met focus op het materiaal leer ontwerpt en vervaardigt voornamelijk producten uit leer, eventueel aangevuld met andere materialen. Het betreft zowel gebruiksproducten, producten voor interieur als modeaccessoires zoals bijvoorbeeld poefen, dienbladen, tassen, schoenen, riemen, schorten et cetera. Hij kan zowel in een eigen atelier werken of in dienst zijn van een klein bedrijf.

ONDERWIJS

In het onderwijs worden de verschillende technieken die beschreven zijn in dit servicedocument aangeboden zodat de student hiermee kennis maakt en een goede keuze kan maken voor zijn vervolg. De student kan tenminste een "basistas" en een "basisschoen" maken. Als de student zich verder wil verdiepen kan hij dit doen middels de keuzedelen.

EXAMINERING

De specifieke kennis en vaardigheden die de student moet beheersen voor het examen zijn in dit document aangeduid met een sterretje. Bij een aantal technieken mag de student kiezen welke hij toe wil passen in zijn examenproduct(en). Deze worden dan gekenmerkt door de zinsnede ...technieken zoals:

VAKKENNIS EN VAARDIGHEDEN

Vakkennis en vaardigheden in dossier	Aanvullend hierop/ verbijzondering leer
Heeft kennis van mechanica relevant voor het creatief ambachtelijke product	
Heeft kennis van relevante milieu-/arbowetgeving	
Heeft brede kennis van branchespecifieke (machinale) productieprocessen	
Heeft brede kennis van branchespecifieke of materiaalspecifieke kwaliteitseisen van de materialen waarmee hij werkt	
Heeft brede kennis van eigenschappen, vormingsmogelijkheden en toepassingen van één of meerdere materialen zoals glas, keramiek, leer, textiel en/of hout	
Heeft brede kennis van maatneem- en/of maatvoeringstechnieken	
Heeft brede kennis van mogelijkheden en beperkingen van branchespecifieke technieken, gereedschappen en machines	

<p>Kan bewerkingstechnieken toepassen voor specifieke materialen en/of producten van zijn keuze, zoals technieken voor glas, keramiek, hout, leer en/of textiel,</p>	<p>Mogelijke toegepaste technieken zoals*:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snijden • Kantafwerkingstechnieken • Markeren • Schalmen • Splitten • Verven <p>Bevestigingstechnieken zoals*:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hand-naai technieken • Stikken • Lijmen • Nieten
<p>Kan patroon- of ontwerptekeningen maken (papier en computer) en de hiervoor benodigde wiskunde toepassen</p>	
<p>Kan technisch tekenen (schetsen, presentatietekeningen, constructietekeningen)</p>	
<p>Overig</p>	<p>Kan het product presenteren en zo goed mogelijk uit laten komen zodanig dat dit representatief is voor mogelijke klanten, passend bij de opdracht. (Hier horen technieken bij zoals labelen, vullen en verpakkingstechnieken)</p>

SERVICEDOCUMENT TEXT IEL

CONTEXT

De creatief vakman met focus op het materiaal textiel ontwerpt en vervaardigt voornamelijk producten uit textiel, eventueel aangevuld met andere materialen. Daarbij kan onder meer gedacht worden aan basismateriaal voor verdere verwerking maar ook aan concrete producten gericht op de mode en interieur. Hij kan zowel in een eigen atelier werken of in dienst zijn van een klein bedrijf.

ONDERWIJS

In het onderwijs worden de verschillende technieken die beschreven zijn in dit servicedocument aangeboden zodat de student hiermee kennis maakt en een goede keuze kan maken voor zijn vervolg. De student leert tenminste een "basishoed" maken. Als de student zich verder wil verdiepen kan hij dit doen middels de keuzedelen.

EXAMINERING

De specifieke kennis en vaardigheden die de student moet beheersen voor het examen zijn in dit document aangeduid met een sterretje. Bij een aantal technieken mag de student kiezen welke hij toe wil passen in zijn examenproduct(en). Deze worden dan gekenmerkt door de zinsnede ...technieken zoals:

VAKKENNIS EN VAARDIGHEDEN

Vakkennis en vaardigheden in dossier	Aanvullend hierop/ verbijzondering textiel
Heeft kennis van mechanica relevant voor het creatief ambachtelijke product	
Heeft kennis van relevante milieu-/arbowetgeving	<ul style="list-style-type: none">• chemische après• veiligheid mbt steamer en andere machines
Heeft brede kennis van branchespecifieke (machinale) productieprocessen	Heeft kennis van productieprocessen zoals*: <ul style="list-style-type: none">• weven• breien• zeefdrukken
Heeft brede kennis van branchespecifieke of materiaalspecifieke kwaliteitseisen van de materialen waarmee hij werkt	<ul style="list-style-type: none">• kennis van textielwaren• kennis van duurzaamheid, oa eco-keurmerk• kennis van wasvoorschriften• kennis van onderhoudsmiddelen
Heeft brede kennis van eigenschappen, vormingsmogelijkheden en toepassingen van één of meerdere materialen zoals glas, keramiek, leer, textiel en/of hout	<ul style="list-style-type: none">• specialistische kennis van eigenschappen en toepassingen van textielwaren en andere (hoeden)materialen• scheikundige kennis over après
Heeft brede kennis van maatneem- en/of maatvoeringstechnieken	<ul style="list-style-type: none">• kennis van pasvormen
Heeft brede kennis van mogelijkheden en beperkingen van branchespecifieke technieken, gereedschappen en machines	<ul style="list-style-type: none">• specialistische kennis van textiele technieken• specialistische kennis van hoedentechnieken
Kan bewerkingstechnieken toepassen voor specifieke materialen en/of producten van zijn keuze, zoals technieken voor glas, keramiek, hout, leer en/of textiel.	<ul style="list-style-type: none">• naast technieken voor het maken of bewerken van textiel ook het toepassen van bewerkingstechnieken van hout en perspex.

Kan patroon- of ontwerptekeningen maken (papier en computer) en de hiervoor benodigde wiskunde toepassen	
Kan technisch tekenen (schetsen, presentatietekeningen, constructietekeningen)	
Overig	<ul style="list-style-type: none"> • Kan beargumenteren waarom bepaalde materialen en technieken zijn toegepast. • Kan het product presenteren en zo goed mogelijk uit laten komen zodanig dat dit representatief is voor mogelijke klanten, passend bij de opdracht.

SERVICEDOCUMENT HOUT

CONTEXT

Een creatief vakman met focus op het materiaal hout ontwerpt en vervaardigt producten uit hout. Daarbij kan gedacht worden aan hout als basismateriaal voor verdere bewerking in combinatie met andere materialen. Na het proces van vormgeven en de keuze voor een specifieke werkmethode leidt dit tot concrete producten, zoals meubelen en meubel accessoires. Een creatief vakman werkt in principe als zelfstandig ondernemer, freelancer of in loondienst. Hij werkt met zeer uiteenlopende opdrachtgevers; particulieren, bedrijven, verenigingen, organisaties en overheden.

ONDERWIJS

In het onderwijs worden de verschillende technieken die beschreven zijn in dit servicedocument aangeboden zodat de student hiermee kennis maakt en een goede keuze kan maken voor zijn vervolg. De student leert tenminste de basisbewerkingen en technieken, verbindingen en constructies en de houtachtige producten. Als de student zich verder wil verdiepen kan hij dit doen middels de keuzedelen.

EXAMINERING

De specifieke kennis en vaardigheden die de student moet beheersen voor het examen zijn in dit document aangeduid met een sterretje. Bij een aantal technieken mag de student kiezen welke hij toe wil passen in zijn examenproduct(en). Deze worden dan gekenmerkt door de zinsnede ...technieken zoals:

VAKKENNIS EN VAARDIGHEDEN

Vakkennis en vaardigheden in het nieuwe dossier, vastgesteld door de minister	Aanvullend hierop/verbijzondering hout
Heeft kennis van mechanica relevant voor het creatief ambachtelijke product	
Heeft kennis van relevante milieu-/arbowetgeving	<ul style="list-style-type: none">• Ruimt de werkplek netjes op volgens de gebruikelijke opslagmethode en richtlijnen.• Bezit specialistische kennis van duurzaamheid: bijvoorbeeld de herkomst, het gebruik van duurzame materialen, energiebesparing, hergebruik van materialen.
Heeft brede kennis van branchespecifieke (machinale) productieprocessen	<ul style="list-style-type: none">• Heeft kennis van het begrip uniciteit• Heeft kennis van CAD en CAM systemen*
Heeft brede kennis van branchespecifieke of materiaalspecifieke kwaliteitseisen van de materialen waarmee hij werkt	<ul style="list-style-type: none">• Bezit specialistische kennis van furnituren• Voert het afschrijven van maten op materialen, en bewerkingen op conventionele en CNC-gestuurde bewerkingsmachines, vakkundig en accuraat uit.*
Heeft brede kennis van eigenschappen, vormingsmogelijkheden en toepassingen van één of meerdere materialen zoals glas, keramiek, leer, textiel en/of hout	<ul style="list-style-type: none">• Heeft specialistische kennis van snijgereedschappen, doorvoersnelheden en verspaningstechnieken voor het bewerken van materiaal.*• Bezit specialistische kennis over verspanen in ten minste één materiaal.*• Reflecteert op keuzes door aantoonbaar onderzoek.

Heeft brede kennis van maatneem- en/of maatvoeringstechnieken	
Heeft brede kennis van mogelijkheden en beperkingen van branchespecifieke technieken, gereedschappen en machines	<ul style="list-style-type: none"> • Is zich bewust dat de kwaliteit van het gereedschap van invloed is op het resultaat van het werk.
Kan bewerkingstechnieken toepassen voor specifieke materialen en/of producten van zijn keuze, zoals technieken voor glas, keramiek, hout, leer en/of textiel	<ul style="list-style-type: none"> • Bepaalt een volgorde van werken.* • Kan bewerkingstechnieken toepassen voor het materiaal staal.
Kan patroon- of ontwerptekeningen maken (papier en computer) en de hiervoor benodigde wiskunde toepassen	<ul style="list-style-type: none"> • kan handgevormde modellen maken • kan digitaal schetsen (gebruikt programma's en apparatuur om te scannen en vormen aan te passen).
Kan technisch tekenen (schetsen, presentatietekeningen, constructietekeningen)	
Overig	<ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van het beeld en auteursrecht • toont technisch inzicht in vorm, materiaal en constructies, werkt precies en bedreven.* • Toont ruimtelijk inzicht en een goede oog-handcoördinatie.* • Toont technisch en conceptueel inzicht. • Toont vaktechnisch inzicht bij het vaststellen van de productie-/werkmethodes, werkvolgorde en (hulp)middelen en gereedschappen.* • Kan werk uitbesteden en kan controle uitoefenen op de kwaliteit van het geleverde product. • Kan het product presenteren en zo goed mogelijk uit laten komen zodanig dat dit representatief is voor mogelijke klanten, passend bij de opdracht.*

SERVICEDOCUMENT GLAS

CONTEXT

Een creatief vakman met focus op het materiaal glas ontwerpt, vervaardigt of repareert producten uit of met glas, soms in combinatie met andere materialen.

Het betreft zowel glas-in-lood ramen als andere unieke producten zoals bijvoorbeeld interieuraccessoires en glasmonumenten. Hij kan zowel in een eigen atelier werken of in dienst zijn van een klein bedrijf. Hij werkt voor zeer uiteenlopende opdrachtgevers: particulieren, bedrijven, verenigingen, organisaties en overheden.

ONDERWIJS

In het onderwijs worden de verschillende technieken die beschreven zijn in dit servicedocument aangeboden zodat de student hiermee kennis maakt en een goede keuze kan maken voor zijn vervolg. De student leert tenminste een glas-in-lood raam ontwerpen, maken, repareren en kan de basistechnieken voor glasbewerken toepassen. Als de student zich verder wil verdiepen kan hij dit doen middels de keuzedelen.

EXAMINERING

De specifieke kennis en vaardigheden die de student moet beheersen voor het examen zijn in dit document aangeduid met een sterretje. Bij een aantal technieken mag de student kiezen welke hij toe wil passen in zijn examenproduct(en). Deze worden dan gekenmerkt door de zinsnede ...technieken zoals:

.....

VAKKENNIS EN VAARDIGHEDEN

Vakkennis en vaardigheden in het nieuwe dossier, vastgesteld door de minister	Aanvullend hierop/verbijzondering glas
Heeft kennis van mechanica relevant voor het creatief ambachtelijke product	<ul style="list-style-type: none">• Kennis van plaatsingsmogelijkheden
Heeft kennis van relevante milieu-/arbowetgeving	<ul style="list-style-type: none">• Milieu-/arbowetgeving
Heeft brede kennis van branchespecifieke (machinale) productieprocessen	
Heeft brede kennis van branchespecifieke of materiaalspecifieke kwaliteitseisen van de materialen waarmee hij werkt	<ul style="list-style-type: none">• Kennis van isolatieglas• Kennis van afdichtingsmaterialen en bevestigingsmaterialen voor glas
Heeft brede kennis van eigenschappen, vormingsmogelijkheden en toepassingen van één of meerdere materialen zoals glas, keramiek, leer, textiel en/of hout	<ul style="list-style-type: none">• Specialistische kennis over eigenschappen en toepassingen van glas, lood en andere glazeniersmaterialen*• Kennis van glassoorten*• Kennis van metalen versterkingsmaterialen
Heeft brede kennis van maatneem- en/of maatvoeringstechnieken	
Heeft brede kennis van mogelijkheden en beperkingen van branchespecifieke technieken, gereedschappen en machines	<ul style="list-style-type: none">• Kennis van nieuwe technieken in de glasbranche• Kennis van reparatietechnieken

<p>Kan bewerkingstechnieken toepassen voor specifieke materialen en/of producten van zijn keuze, zoals technieken voor glas, keramiek, hout, leer en/of textiel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kan basistechnieken toepassen voor het bewerken van koud glas zoals*: glas snijden, glas zagen, glas zetten • Kan bewerkingstechnieken toepassen voor glas zoals*: <ul style="list-style-type: none"> • basistechnieken voor warm glas waaronder fusen en slumpen • oppervlaktebewerkingstechnieken waaronder brandschilderen of zandstralen • glas-in-lood technieken waaronder glas snijden, glas zetten, kitten, patineren, solderen, reinigen, windroedes aanbrengen, demonteren van een paneel, opnieuw verloden van een paneel.
<p>Kan patroon- of ontwerptekeningen maken (papier en computer) en de hiervoor benodigde wiskunde toepassen</p>	
<p>Kan technisch tekenen (schetsen, presentatietekeningen, constructietekeningen)</p>	
<p>Overig</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van geschiedenis van de glaskunst • Kennis van hedendaagse glaskunst • Kan het product presenteren zodanig dat dit representatief is voor mogelijke klanten, en passend is bij de opdracht.